

Prądnik. Prace Muz. Szafera	26	151–152	2016
-----------------------------	----	---------	------

AGATA JIRAK-LESZCZYŃSKA¹, MICHAŁ LESZCZYŃSKI²

Sąspów 334, 32–048 Jerzmanowice
e-mail: ¹agata.jirak@gmail.com; ²michal.leszczyński22@gmail.com

**OBSERWACJA MORNELI *CHARADRIUS MORINELLUS*
NA POLACH W SUŁOSZOWEJ W 2013 ROKU**

Observation of Dotterel *Charadrius morinellus* on Sułoszowa fields in 2013

Abstract. The paper presents observation of dotterel *Charadrius morinellus* Linnaeus, 1758 in agricultural landscape in close distance to Ojców National Park. Seven birds were recorded on 9th September, 2013.

Key words: *Charadrius morinellus*, Dotterel, Ojców National Park, Poland

WSTĘP

Mornel *Charadrius morinellus* Linnaeus, 1758 jest niewielkim ptakiem z rodziny siewczkowatych Charadriidae. Jest gatunkiem wędrownym. Areał lęgowy mornela obejmuje arktyczną lub górską tundrę Szkocji, Skandynawii, północnej Finlandii i północnej Syberii oraz wyspowo wyższe partie gór Europy i Azji Środkowej (Chandler 2009). W okresie od sierpnia do września ptaki opuszczają miejsca gniazdowania, do których powracają pod koniec lutego lub w marcu. Migrujące ptaki pozostają w małych grupach, zwykle po kilka osobników, rzadziej w liczniejszych. Na przelotach ptaki przebywają na otwartych terenach, głównie na zaoranych polach.

Krajowe notowania tego gatunku ograniczają się przede wszystkim do ptaków przelotnych (Tomiałojć i Stawarczyk 2003). Mornel zatrzymuje się w Polsce podczas migracji z północnych lęgów do zimowisk znajdujących się w rejonie Morza Śródziemnego, północnej Afryki oraz na Bliskim Wschodzie (Chandler 2009). W Polsce gatunek ten bardzo rzadko przystępował do lęgów; potwierdzone lęgi miały miejsce w Tatrach Zachodnich (Woźniak 1992 za Tomiałojć i Stawarczyk 2003) i w Karkonoszach (Komisja Faunistyczna 2010 – w dalszej części jako KF).

W związku z dużą liczbą i regularnością stwierdzeń mornela w ciągu ostatnich lat, w 2015 r., gatunek ten został skreślony przez Komisję Faunistyczną z listy gatunków podlegających weryfikacji (KF 2015). Niemniej, choć gatunek ten był notowany coraz liczniej w Polsce, obserwacje z Małopolski ograniczają się do kilku rocznie, w tym w 2013 r. został stwierdzony tylko na polach w Sułoszowej (obserwacja autorów) graniczących z otuliną OPN i w Tatrach (KF 2014) a w latach 2010–2015 pojedyncze obserwacje dotyczą jedynie Tatr, powiatu chrzanowskiego oraz okolic Olkusza (KF 2011, KF 2012, KF 2013, KF 2014).

Observacje były prowadzone w Ojcowskim Parku Narodowym, jego otulinie oraz jej najbliższym sąsiedztwie; objęły one sezony wegetacyjne w latach 2013–2014. Ptaki notowano w czasie przemarszów wzdłuż szlaków turystycznych. W trakcie prac terenowych prowadzono dokumentację fotograficzną. Stwierdzenie mornela zostało następnie zgłoszone do Komisji Faunistycznej, w celu zweryfikowania.

WYNIKI

Mornel *Charadrius morinellus* został stwierdzony w bliskim sąsiedztwie otuliny Ojcowskiego Parku Narodowego w dniu 1. września 2013 r. Obserwowano wówczas 7 osobników tego gatunku, w tym 6 osobników młodocianych oraz 1 dorosłego; przebywały one na zaoranym polu w okolicy Sułoszowej-Podpodzamek i Kolonii Długiej (na N od drogi Sułoszowa-Olkusz). Obserwacja została udokumentowana i zaakceptowana przez Komisję Faunistyczną (KF 2014).

PIŚMIENNICTWO

Chandler R. 2009. *Shorebirds of the Northern Hemisphere*. Christopher Helm, London, ss. 168–169.

Komisja Faunistyczna 2010. *Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2009*. „Ornis Polonica”, **51**: 117–148.

Komisja Faunistyczna 2011. *Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2010*. „Ornis Polonica”, **52**: 117–149.

Komisja Faunistyczna 2012. *Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2011*. „Ornis Polonica”, **53**: 105–140.

Komisja Faunistyczna 2013. *Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2012*. „Ornis Polonica”, **54**: 109–150.

Komisja Faunistyczna 2014. *Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2013*. „Ornis Polonica”, **55**: 181–218.

Komisja Faunistyczna 2015. *Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2014*. „Ornis Polonica” **56**: 99–136.

Tomiałojć L., Stawarczyk T. 2003. *Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany*. PTPP „pro Natura”, Wrocław.

Woźniak I. 1992. *Stwierdzenie łęgu mornela (Charadrius morinellus) w Tatrach*. „Notatki Ornitologiczne”, **33**: 168–169.

SUMMARY

The paper presents observation of Dotterel *Charadrius morinellus* LINNAEUS, 1758 in agricultural landscape in close distance to Ojców National Park. Seven individuals were recorded on the 1st September, 2013: one adult and six juveniles. The birds were observed at the locality until the 3rd of September. The observation was approved by the Avifaunistic Commission.